

Dönem : 1

Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 8

Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünaldı'nın, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanu- nunun 80 ve 92 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/77)

8 . 1 . 1962

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

5434 sayılı Kanununun 80 ve 92 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Mevzuun ehemmiyet ve müstaceliyetine binaen Bütçe ve Maliye komisyonlarından ayrılacak bir Geçici Komisyona havalesini arz ve teklif ederim.

Cumhuriyet Senatosu
Adana Üyesi
Mehmet Ünaldı

GEREKÇE

1950 senesinde yürürlükten kaldırılan 1683 sayılı Kanun zamanında emekli aylıkları da, hizmet aylıkları gibi bütçeden ödendiğinden emekli aylığı, memuriyet aylığının bir devamı telâkki edilmiş ve Memurin Kanununa göre memuriyet vasfını kaldırarak suçlardan birisiyle mahkûm olanlar emeklilik haklarından da mahrum edilmişler ve bu suç şayet emeklilik sırasında işlenmişse emekli aylıkları da kesilmiştir.

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ise, emekliliği, mahiyetini tamamen değiştirerek prim esasına dayanan bir sigorta mahiyetine koymuş ve gerek iştirakçilere, gerekse dul ve yetimlerine, alınan primlerle mütenasip ödeme, yani aylık bağlama esasına kabul etmiş olduğu halde; 1683 sayılı Kanunun emekliliği bir memuriyet devamı gibi kabul eden telâkkisini benimsediğinden iştirakçinin mahkûmiyeti halinde emeklilik hakkının kaybına sebep olan 92 nci maddeyi getirmiştir.

Halbuki; bu madde hükmü, yukarıda arz olunduğu üzere 5434 sayılı Kanunun emekliliğe verdiği ve anladığı mânaya aykırıdır. Memuriyet maaşıyla hiç alakası olmayan ve prim esasına dayanan emekli aylıklarının kesilmesine sebep olan bu madde sebebiyle de gerek aylık sahipleri, gerekse aile ve çocukları perişan ve sefil bir duruma düşmüşlerdir ve düşmektedirler. İşte bu hal, üzerinde önemle durulması gereken bir haksızlık olarak gözlere batmıştır.

Nitekim; 5434 sayılı Kanunda yapılacak umumi değişiklikler hakkında Kurucu Meclis Başkanlığına Milli Birlik Komitesinden dört üye ile Temsilciler Meclisinden bir üyenin müştereken verdikleri önergede adaletsiz bir hükmü ihtiva eden 92 nci maddenin de değiştirilmesi teklif edilmiştir.

Havale olunduğu Karma Komisyon adına işbu teklifi inceleyen Komisyon Üyesi Hakkı Kâmil Beşe, Komisyon Başkanlığına verdiği raporda bu husus için aynen şöyle demiştir : «Değişiklik, adil ve zaruri bir ihtiyacın ifadesidir, kabulü uygun olur.»

Şu kısa gerekçe ile gözler önüne konulan ve esasen mevcudiyeti herkesçe bilinen bir haksızlığın giderilmesi ve cemiyet bünyesindeki tahribat ve istirabın giderilmesi için ilişik kanun teklifi yapılmıştır.

Maddelerde yapılan değişikliğin kısaca izahı şudur :

92 nci maddenin mahkûm emeklilerden bahseden (a) fıkrası tamamen kaldırılmış ve diğer (b) fıkrası müstakil 92 nci madde olarak aynen muhafaza edilmiştir.

80 nci maddede yapılan değişiklik, sadece bu maddedeki (hükmün katıldığı) ve (mahkûmiyetin sona erdiği) tâbirlerini madde metninden çıkarmaktan ibarettir. Bunlar hariç madde aynen alınmıştır. Maddenin son fıkrasındaki (92 nci maddenin (b) fıkrası) tâbiri de, artık 92 nci maddede (a) ve (b) fıkraları kalmadığından sadece (92 nci madde) şekline sokulmuştur.

Geçici madde, halen maaşları kesilmiş olanların durumunu ıslah içindir. Bu maddedeki emeklilik tâbirine âdi ve vazife mâlûllerinin de girdiği düşünülmektedir. Şayet lâzımsa komisyonda bu husus tasrih edilerek maddeye ilâve edilmelidir.

Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi
Geçici Komisyonu
Esas No. 2/77
Karar No. 2

29. 1. 1962

Yüksek Başkanlığa

Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünal'ın, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 80 ve 92 nci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi, Maliye Bakanlığı ve Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı müessesilerinin de iştirakiyle Komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi :

1950 senesinde yürürlükten kaldırılan 1683 sayılı Kanunun zamanında emekli aylıkları da hizmet aylıkları gibi bütçeden ödendiğinden emekli aylığı, memuriyet aylığının bir devamı telâkki edilmiş ve Memurin Kanununa göre memuriyet vasfını kaldıran suçlardan birisiyle mahkûm olanlar emeklilik haklarından da mahrum edilmişler ve bu suç şayet emeklilik sırasında işlenmişse emeklilik aylıkları da kesilmiştir. 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile emekliliğin, mahiyeti tamamen değiştirilerek prim esasına dayanan bir sigorta şekline koymuştur. İştirakçilere gerekse dul ve yetimlerine alınan primlerle mütenasip ödeme, yani aylık bağlama esasını kabul etmiş olduğu halde 1683 sayılı Kanunun emekliliği bir memuriyet devamı gibi kabul eden görüşünü benimsediğinden iştirakçinin mahkûmiyeti halinde emeklilik hakkının kaybolmasına sebep olan 92 nci maddeyi vaz'etmiştir.

Halbuki bu madde hükmü, izah edildiği üzere 5434 sayılı Kanunun emekliliğe verdiği ve anladığı mânaya aykırıdır. Memuriyet maaşı ile hiç alâkası olmayan ve prim esasına dayanan emekli aylıklarının kesilmesine sebep olan bu madde dolayısıyla aylık sahipleri ve gerekse aile ve çocukları perişan ve sefil duruma düşmektedirler.

Bu hususları dikkate alan Komisyonumuz, mevcudiyeti herkesçe bilinen ve kabul edilen bu adaletsizliğin giderilmesi için kanun teklifinin prensibini kabul ederek maddelere geçilmiştir.

Maddelerin 5434 sayılı Kanunla kabul edilen ana prensiplere uygun olmasını temin maksadıyla, kanun teklifinin 1 nci maddesi 2 nci 3 üncü maddesi 4 nci, dördüncü maddesi 5 nci madde olarak aynen, diğer maddeler ise yukarda izah edilen ana ruha ve prensibe göre yeni baştan tedvin edilerek ittifakla kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine sunulmak üzere Başkanlığa arz olunur.

Geçici Komisyon Başkanı
Aydın
Nedim Müren

Sözcü
Aydın
İsmet Sezgin

Kâtip
Yozgat
Celâl Sungur

Bolu
Kâmil İnal

Erzurum
Giyasettin Karaca
İmzada bulunamadı

Sivas
Mahmut Vural
İmzada bulunamadı

Zonguldak
S. Tekin Müftüoğlu

CUMHURİYET SENATOSU ADANA ÜYESİ
MEHMET ÜNALDI'NIN TEKLİFİ

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı
Kanununun 80 ve 92 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı Kanunun 92 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 92. — İştirakçilerden Türk vatandaşlığından çıkarılan, Türk vatandaşlığını bırakan, yabancı memleket uyruğuna giren, Hükümetten izin almaksızın yabancı memlekette vazife kabul edenlerin emeklilik hakları düşer.

MADDE 2. — 5434 sayılı Kanunun 80 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 80. — 93 ncü madde gereğince aylıkları kesilen emekli, âdi mâlûl veya vazife mâlûllerinin muhtağ dul ve yetimlerine, durumlarının belli olduğu tarihlerden itibaren en çok bir yıl içinde yazı ile Sandığa müracaatları şartıyla ve o tarihleri takibeden ay başlarından itibaren

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEęİŐTİRİŐİ

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 80, ve 92 nci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna geçici iki madde eklenmesine dair Kanun

MADDE 1. — 5434 sayılı Kanunun 82 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 80. — 92 nci madde gereğince emeklilik hakkı düşen iştirakçilerden fiili hizmet müddetleri 20 yıl ve daha fazla olanlarla 93 ncü madde gereğince aylıkları kesilen emekli, âdi mâlûl veya vazife mâlûllerinin yalnız Türkiye sınırları içinde Türk uyruğunda kalan, muhtağ dul ve yetimlerine, mezkûr maddedeki durumlarının belli olduğu tarihlerden itibaren en çok bir yıl içinde yazı ile Sandığa müracaatlarını takibeden ay başından itibaren aylık bağlanır. Durumlarının zail olduğu tarihleri takibeden ay başından itibaren kesilerek ölümlerinde müstehak olanlara tekrar bağlanır.

MADDE 2. — Teklifin birinci maddesi ikinci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Teklif

Geçici Ko.

baren aylık bağlanır ve durumlarının zâil olduğu tarihleri takibeden ay başından itibaren kesilerek ölümlerinde, müstahak olanlara tekrar bağlanır.

Şu kadar ki, 92 nci maddede yazılı olanların dul ve yetimlerinden yalnız Türk sınırları içinde, Türk uyruğu olarak kalanlara aylık bağlanır.

GEÇİCİ MADDE — Emekliliğe tâbi bir hizmette bulunurken mahkûmiyetleri sebebiyle emeklilik hakkı düşmüş olanlardan 1 . 1 . 1950 den evvelkilerin aylıkları son hizmette buldukları dairelerce, 1 . 1 . 1950 den sonra emeklilik hakkı düşmüş olanların emekli aylıkları T. C. Emekli Sandığına, müracaatlarını takibeden ay başından itibaren, bağlanarak ödenir. Vefat etmiş olanların dul ve yetimlerinden aylığa müstahak olanların aylıkları da aynı şekilde bağlanır.

Emekli aylığı almakta iken mahkûmiyetleri sebebiyle aylıkları kesilmiş olanların aylıkları, aylığı bağlanmış bulunan Sandık veya dairelerce, müracaatleri takibeden ay başından itibaren tekrar bağlanarak ödenir.

MADDE 3. — Aynı kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 107. — İştirakçilerden fiili hizmet müddetleri 20 yıl ve daha fazla olanlardan, emeklilik hakkı düşmüş ve emeklilik keseneklerini geri almış bulunanlar, aldıkları paraları bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde % 5 faiziyle birlikte; keseneklerini geri alma hakları zamanaşımına uğramış bulunanlar ise yalnız zamanaşımına uğramış bulunan keseneklerini aynı müddet içinde toptan ve defaten Sandığa ödedikleri takdirde haklarında 88 nci madde hükmü uygulanır.

Bunlardan, aldıkları kesenekleri bir yıl içinde defaten ödemedi emekli veya âdi mâlûllük aylığına müstehak duruma girenlere bu kanun esasları dairesinde aylık bağlanır. Şu kadarki bu aylıklar, borçlarının tamamı mahsubedildikten sonra ödenir.

Emeklilik hakkı düştükten sonra keseneklerini almış veya geri alma hakkı zamanaşımına uğramış bulunanlardan ölenlerin 80 nci madde-

Teklif

Geçici Ko.

ye göre aylığa müstehak dul ve yetimlerine de yukarıdaki esaslar dairesinde aylık bağlanır.

Durumları; mülga 3 . 6 . 1930 tarihli ve 1693 sayılı Kanun şumulüne girenler hakkında da ilgili kurumlarca aylık bağlanır.

GEÇİCİ MADDE 108. — Emekli, âdi mâlûl-
lük veya vazife mâlûllüğü aylığı almakta iken
bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce mah-
kûm olmaları dolayısıyla aylıkları kesilmiş bu-
lunanların bu aylıkları müracaatlarını takibeden
ay başından itibaren ilgili kurum veya Sandık-
ça tekrar bağlanarak ödenir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 4. — Teklifin üçüncü maddesi dör-
düncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Teklifin dördüncü maddesi,
beşinci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

